

ПРЕПОРЪКИ

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 11 юни 2013 година

за общи принципи на механизмите за колективни иски за преустановяване на нарушения и колективни иски за обезщетение в държавите членки, свързани с нарушения на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз

(2013/396/ЕС)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 от него,

като има предвид, че:

- (1) Съюзът има за цел да поддържа и развива пространство на свобода, сигурност и правосъдие, наред с другото, чрез улесняване на достъпа до правосъдие, и да осигурява високо равнище на защита на потребителите.
- (2) В съвременната икономика понякога възникват ситуации, при които голям брой лица претърпяват вреди в резултат на едни и същи незаконни практики, свързани с нарушения на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз, извършени от един или няколко търговци или други лица („ситуация на масова вреда“). Следователно те могат да имат основание да поискат преустановяването на тези практики или да предявят иск за обезщетение.
- (3) През 2005 г. Комисията прие Зелена книга относно исковите за обезщетение за вреди при нарушаване на антиitrustовите правила⁽¹⁾, а през 2008 г. тя публикува бяла книга⁽²⁾. Тези документи съдържат предложения за политика специално в областта на антиitrustовите колективни иски. През 2008 г. Комисията публикува Зелена книга относно колективната защита на потребителите⁽³⁾. През 2011 г. тя проведе обществено опитване „Към по-съгласуван европейски подход за колективна защита“⁽⁴⁾.
- (4) На 2 февруари 2012 г. Европейският парламент прие резолюция „Към съгласуван европейски подход за колективна защита“, в която призова всяко едно предложение в областта на колективната правна защита да бъде под формата на хоризонтална рамка, включваща общ набор от принципи, който предоставя еднакъв достъп до правосъдие чрез колективни иски в рамките на Съюза и който разглежда конкретно, но не само, нарушения на правата на потребителите. Парламентът подчерта също така необходимостта да се вземат

надлежно предвид правните традиции и правният ред на отделните държави членки и да се подобри координацията на добри практики между държавите членки⁽⁵⁾.

- (5) На 11 юни 2013 г. Комисията публикува съобщение „Към европейска хоризонтална рамка за колективна защита“⁽⁶⁾, в което се прави обзор на предприетите досега действия и на становищата на заинтересованите страни и на Европейския парламент, и се представя позицията на Комисията по някои основни въпроси, свързани с колективната защита.
- (6) Предотвратяването и санкционирането на нарушенията на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз, е главна задача на правоприлагането от страна на публичните органи. Възможността частни лица да предявяват иски на основание нарушаването на тези права допълва правоприлагането от страна на публичните органи. Когато в препоръката се говори за нарушение на правата, предоставени съгласно правото на Съюза, това се отнася за всички ситуации, в които нарушението на правилата, установени на равнище Европейски съюз, причинява или е вероятно да причини вреди на физически или юридически лица.
- (7) Сред областите, в които предявяването на колективни иски за защита на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз, от страна на частноправни субекти е полезно допълнение на правоприлагането от страна на публичните органи, са защитата на потребителите, конкуренцията, опазването на околната среда, защитата на личните данни, законодателството в областта на финансовите услуги и защитата на инвеститорите. Принципите, представени в настоящата препоръка, следва да се прилагат хоризонтално и по еднакъв начин в изброените области, но също така във всяка друга област, в която колективните иски за преустановяване на нарушения или колективните иски за обезщетение, свързани с нарушения на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз, биха били уместни.
- (8) Индивидуалните иски, като например производството за иски с малък материален интерес при потребителски дела, са обичайните инструменти за решаване на спорове, за предотвратяване на вреди и за предявяване на иск за обезщетение.

⁽¹⁾ COM(2005) 672, 19.12.2005 г.

⁽²⁾ COM(2008) 165, 2.4.2008 г.

⁽³⁾ COM(2008) 794, 27.11.2008 г.

⁽⁴⁾ COM(2010) 135 окончателен, 31.3.2010 г.

⁽⁵⁾ 2011/2089(INI)

⁽⁶⁾ COM(2013) 401 final.

- (9) В допълнение към индивидуалната защита всички държави членки въведоха разнообразни механизми за колективна защита. Тези мерки имат за цел да предотвратят и преустановяват незаконните практики и да гарантират, че в ситуации на масова вреда увредените лица могат да получат обезщетение. Възможността за съединяване на исковите и колективното им упражняване би могла да представлява по-добро средство за достъп до правосъдие, особено когато разходите за индивидуални иски биха възпрели увредените лица да се обърнат към съда.
- (10) Целта на настоящата препоръка е да улесни достъпа до правосъдие при нарушения на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз, и с тази цел да препоръча всички държави членки да разполагат със системи за колективна защита на национално равнище, които следват едни и същи основни принципи на цялата територия на Съюза, като се вземат предвид правните традиции на държавите членки и необходимостта да се предотвратят злоупотребите.
- (11) В областта на исковите за преустановяване на нарушения Европейският парламент и Съветът приеха Директива 2009/22/ЕО относно исковите за преустановяване на нарушения с цел защита на интересите на потребителите⁽¹⁾. Производството по иски за преустановяване на нарушения, въведено с тази директива, не предвижда обаче възможност лицата, които претендират, че са понесли вреди в резултат на незаконна практика, да получат обезщетение.
- (12) Производства за предявяване на колективни иски за обезщетение бяха въведени само в няколко държави членки, и то в различна степен. Освен това съществуващите производства за предявяване на колективни иски се различават значително в отделните държави членки.
- (13) В настоящата препоръка се предлага набор от принципи за съдебната и извънсъдебната колективна защита, които следва да бъдат еднакви за целия Съюз, при зачитането на различните правни традиции в държавите членки. Тези принципи следва да гарантират, че страните запазват основните си процесуални права, и да предотвратяват злоупотребите чрез подходящи предпазни мерки.
- (14) Настоящата препоръка е насочена както към колективните иски за обезщетение, така и — доколкото е целесъобразно и съответства на конкретните принципи — към колективните иски за преустановяване на нарушения. Тя не засяга съществуващите секторни механизми за преустановяване на нарушения, предвидени в правото на Съюза.
- (15) Механизмите за колективна защита имат за цел да запазят процесуалните гаранции, с които разполагат страните по граждански производства. С цел да се избегне злоупотребата с предявяването на съдебни иски в ситуации на масова вреда националните механизми за колективна защита следва да включват основните предпазни мерки, посочени в настоящата препоръка. Като общо правило следва да се избягват елементи като наказателни обезщетения, прекалено интрузивни досъдебни процедури за представяне на доказателства („pre-trial discovery“) и присъждане на обезщетения от съдебните заседатели („jury awards“), по-голямата част от които не са присъщи на правните традиции на повечето държави членки.
- (16) Процедурите за алтернативно решаване на спорове могат да представляват ефикасен начин за получаване на правна защита в ситуации на масова вреда. Те следва винаги да бъдат предвидени като паралелна възможност или като доброволен елемент от съдебните колективни иски.
- (17) Процесуалната легитимация за предявяване на колективни иски в държавите членки зависи от естеството на механизма за колективна защита. При някои видове колективни иски, като например груповите иски, при които искът може да се предяви съвместно от лицата, които претендират, че са претърпели вреди, на въпроса за процесуалната легитимация може да се даде по-ясен отговор, отколкото в контекста на представителните иски, при които този въпрос се нуждае от изясняване.
- (18) Процесуалната легитимация за предявяване на представителни иски следва да е ограничена до *ad hoc* сертифицирани организации, определени за тази цел представителни организации, които отговарят на определени със закон критерии, или публични органи. От представителната организация следва да се изисква да докаже, че разполага с необходимия административен и финансов капацитет да представлява по подходящ начин интереса на ищите.
- (19) Финансирането на производствата по колективни иски следва да бъде уредено по такъв начин, че да не води до злоупотреби със системата или конфликт на интереси.
- (20) За да се избегнат злоупотреби със системата и в интерес на доброто правораздаване, ход на колективните иски следва да се дава само ако са изпълнени законовите условия за тяхната допустимост.
- (21) Съдилищата следва да имат ключова роля за защитата на правата и интересите на всички страни по колективни иски, както и за ефективното провеждане на производствата по такива иски.
- (22) В правните области, в които публичен орган е оправомощен да приеме решение, с което се установява нарушение на правото на Съюза, е важно да се осигури последователност между окончателното решение относно това нарушение и изхода на колективния иск. Нещо повече, в случай на предявяване на колективни иски

⁽¹⁾ ОВ L 110, 1.5.2009 г., стр. 30.

вследствие на решение на публичен орган (последващи иски) може да се приеме, че общественият интерес и необходимостта от предотвратяване на злоупотреби вече са били отчетени от публичния орган при установяването на нарушение на правото на Съюза.

- (23) По отношение на екологичното право в настоящата препоръка се вземат предвид разпоредбите на член 9, параграфи 3, 4 и 5 от Конвенцията на Икономическата комисия за Европа (ИКЕ) на ООН за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда (Орхуската конвенция), с които се насърчава съответно широкият достъп до правосъдие по въпроси на околната среда, определят се критерии, на които трябва да отговарят процедурите, в това число, че те трябва да са своевременни и да не са недостъпно скъпи, и се предвижда предоставянето на информация на обществеността и обмислянето на помощни механизми.
- (24) Държавите членки следва да предприемат необходимите мерки за прилагането на принципите от настоящата препоръка най-късно две години след нейното публикуване.
- (25) Държавите членки следва да изготвят доклади до Комисията относно изпълнението на настоящата препоръка. Въз основа на тези доклади Комисията следва да наблюдава и оценява мерките, предприети от държавите членки.
- (26) В срок от четири години след публикуването на настоящата препоръка Комисията следва да оцени дали са необходими допълнителни действия, в това число законодателни мерки, за да се гарантира пълното спазване на целите в настоящата препоръка. По-специално Комисията следва да оцени изпълнението на настоящата препоръка и нейното въздействие върху достъпа до правосъдие, правото на обезщетение, нуждата от предотвратяване на злоупотребата с предявяването на съдебни иски и функционирането на единния пазар, икономиката на Европейския съюз и доверието на потребителите,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

I. ЦЕЛ И ПРЕДМЕТ

- Целта на настоящата препоръка е да се улесни достъпът до правосъдие, да се преустановят незаконните практики и да се създадат условия увредените лица да получат обезщетение в ситуации на масова вреда, свързани с нарушения на правата, предоставени съгласно правото на Европейския съюз, при осигуряване на подходящи процесуални гаранции с цел предотвратяване на злоупотребата с предявяването на съдебни иски.
- Всички държави членки следва да разполагат както при исковите за преустановяване на нарушения, така и при тези за обезщетение, с национални механизми за колективна защита, които спазват основните принципи, посочени в настоящата препоръка. Тези принципи следва да са общи за целия Съюз, при спазване на съответните правни традиции на държавите членки. Държавите членки следва

да гарантират, че производствата по колективните иски са равноправни, справедливи, своевременни и не са недостъпно скъпи.

II. ОПРЕДЕЛЕНИЯ И ПРИЛОЖНО ПОЛЕ

3. За целите на настоящата препоръка:

- „колективен иск“ е: i) правен механизъм, който дава възможност да се търси прекратяването на незаконно поведение съвместно от две или повече физически или юридически лица или от организация, която има процесуална легитимация да предявява представителни иски (колективен иск за преустановяване на нарушение); ii) правен механизъм, който дава възможност да се търси обезщетение съвместно от две или повече физически или юридически лица, които претендират, че са били увредени в ситуация на масова вреда, или от организация, която има процесуална легитимация да предявява представителни иски (колективен иск за обезщетение);
- „ситуация на масова вреда“ е ситуация, при която две или повече физически или юридически лица претендират, че са претърпели вреди, причинени от една и съща незаконна дейност на едно или няколко физически или юридически лица;
- „иск за обезщетение“ е иск, предявен пред национален съд, с претенция за обезщетение за вреди;
- „представителен иск“ е иск, който е заведен от представителна организация, *ad hoc* сертифицирана организация или публичен орган от името и за сметка на две или повече физически или юридически лица, които претендират, че са изложени на риск от вреди или са били увредени в ситуация на масова вреда, като тези лица на са страни по производството;
- „колективен последващ иск“ е колективен иск, който е предявен след като публичен орган е постановил окончателно решение, в което се констатира, че е извършено нарушение на правото на Съюза.

В настоящата препоръка се установяват общи принципи, които следва да се прилагат във всички случаи на колективни иски, както и принципи, които са специфични съответно или за колективните иски за преустановяване на нарушения, или за колективните иски за обезщетение.

III. ОБЩИ ПРИНЦИПИ ЗА КОЛЕКТИВНАТА ЗАЩИТА ПОД ФОРМАТА НА ИСКОВЕ ЗА ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА НАРУШЕНИЯ И КОЛЕКТИВНАТА ЗАЩИТА ПОД ФОРМАТА НА ИСКОВЕ ЗА ОБЕЗЩЕТЕНИЕ НА ВРЕДИ

Процесуална легитимация за предявяване на представителни иски

- Държавите членки следва да определят представителни организации, които могат да предявяват представителни иски въз основа на ясно определени условия за допустимост. Тези условия следва да включват поне следните изисквания:
  - организацията следва да е с нестопанска цел;

- б) следва да е налице пряка връзка между основните цели на организацията и правата, предоставени от правото на Европейския съюз, за които се претендира, че са били нарушени, и по отношение на които е заведен искът; както и
- в) организацията следва да има достатъчен капацитет от гледна точка на финансови средства, човешки ресурси и правен експертен опит да представява множество ищци в техен най-добър интерес.
5. Държавите членки следва да гарантират, че определената организация ще загуби своя статут на представителна организация, ако вече не отговаря на едно или повече от условията.
6. Държавите членки следва да гарантират, че представителните иски могат да бъдат предявявани само от организации, които предварително са били официално определени като представителни съгласно препоръката в точка 4, или от организации, които са били сертифицирани *ad hoc* от националните органи или съдилищата на държавите членки за определен представителен иск.
7. В допълнение или като алтернатива държавите членки следва да оправомощат определени публични органи да предявяват представителни иски.

Допустимост

8. Държавите членки следва да предвидят проверка на възможно най-ранен етап на съдебния процес, чрез която молбите, при които условията за завеждане на колективни иски не са изпълнени, и явно неоснователните иски да бъдат отхвърляни.
9. За тази цел съдилищата следва да провеждат необходимата проверка служебно.

Информация относно колективните иски

10. Държавите членки следва да гарантират възможността представителната организация или групата ищци да разгласяват информация за претендираното нарушение на правата, предоставени от правото на Европейския съюз, и за своето намерение да предявяват иск за преустановяването му, както и за ситуация на масова вреда и за своето намерение да предявят иск за обезщетение под формата на колективен иск. На представителната организация, сертифицираната *ad hoc* организация, публичния орган или групата ищци следва да се гарантира същата възможност за разгласяване на информация относно висящи иски за обезщетение.
11. Начините за разгласяване на информация следва да отчитат съответните обстоятелства на конкретната ситуация на масова вреда, свободата на изразяване, правото на информация и правото на защита на репутацията или стойността на дружеството на ответника, преди той да бъде обявен за отговорен за претендираното нарушение или причинената вреда с окончателно решение на съда.

12. Начините за разгласяване не засягат правилата на Съюза относно злоупотребата с вътрешна информация и манипулирането на пазара.

Възстановяване на съдебните разноски на спечелилата страна

13. Държавите членки следва да гарантират, че страната, загубила делото по колективен иск, възстановява необходимите съдебни разноски на спечелилата страна (на принципа „загубилият плаща“) при спазване на условията, предвидени в съответното национално право.

Финансиране

14. При откриване на производството страната ищец следва да декларира пред съда произхода на средствата, които ще използва, за да придвижи съдебния иск.
15. Съдът следва да може да спре производството, ако в случай на използване на финансови средства, предоставени от трета страна:
- а) е налице конфликт на интереси между третата страна и страната ищец и нейните членове;
  - б) третата страна не разполага с достатъчни средства, за да изпълни финансовите си ангажименти към страната ищец, по чиято молба е образувано производството по колективния иск;
  - в) страната ищец не разполага с достатъчни средства, за да плати всички разноски на насрещната страна в случай на неуспех на производството по колективния иск.
16. Държавите членки следва да гарантират, че в случаите, в които колективният иск се финансира от частна трета страна, на нея ѝ е забранено:
- а) да оказва влияние върху решенията по процесуални въпроси на страната ищец, включително тези, касаещи уреждането на спора;
  - б) да финансира колективен иск, ответникът по който е конкурент на предоставящата средствата страна или я държи в зависимо положение;
  - в) да начислява прекомерна лихва по предоставените средства.

Трансгранични производства

17. Държавите членки следва да гарантират, че когато в даден спор участват физически или юридически лица от няколко държави членки, националните правила за допустимост или процесуална легитимация на чуждестранните групи ищци или представителните организации с произход от други национални правни системи не възпрепятстват предявяването на единен колективен иск пред един-единствен съд.

18. Всяка представителна организация, която е била предварително официално определена от държава членка като имаща процесуална легитимация да предявява представителни иски, следва да може да сезира съответния национален съд, компетентен да разглежда ситуацията на масова вреда.

IV. СПЕЦИАЛНИ ПРИНЦИПИ, СВЪРЗАНИ С КОЛЕКТИВНИТЕ ИСКОВЕ ЗА ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ НА НАРУШЕНИЯ

Дължима грижа при разглеждане на молбите по иски за преустановяване на нарушения

19. Съдилищата и компетентните публични органи следва да разглеждат молбите по иски за преустановяване или забрана на нарушение на правата, предоставени съгласно правото на Съюза, с дължимата грижа и при необходимост по реда на бързо производство с цел да се предотврати причиняването на вреда или причиняването на нова такава вследствие на това нарушение.

Ефикасно изпълнение на разпорежданията за преустановяване на нарушения

20. Държавите членки следва да предвидят подходящи санкции срещу загубилия делото ответник, за да се гарантира ефективното изпълнение на разпореждането за преустановяване на нарушения, включително плащането на фиксирана сума за всеки ден закъснение или всяка друга сума, предвидена в националното законодателство.

V. СПЕЦИАЛНИ ПРИНЦИПИ, СВЪРЗАНИ С КОЛЕКТИВНИТЕ ИСКОВЕ ЗА ОБЕЗЩЕТЕНИЕ

Конституиране като страна ищец на принципа „възможност за участие“

21. Страната ищец се конституира въз основа на изричното съгласие на физическите или юридическите лица, които претендират, че са претърпели вреди (на принципа „възможност за участие“). Всяко изключение от този принцип, по закон или по силата на съдебно решение, следва да бъде надлежно обосновано поради съображения за добро правораздаване.

22. Всеки член на страната ищец следва да бъде свободен да я напусне по всяко време преди постановяване на окончателното съдебно решение или валидно уреждане на спора по друг начин, при същите условия, които се прилагат за оттегляне на индивидуални иски, без да бъде лишаван от възможността да предяви своите иски под друга форма, ако това не накърнява доброто правораздаване.

23. Физическите или юридическите лица, които претендират, че са били увредени в същата ситуация на масова вреда, следва да могат да се присъединят към страната ищец по всяко време преди постановяване на съдебното решение или валидно уреждане на спора по друг начин, ако това не накърнява доброто правораздаване.

24. Ответникът следва да бъде уведомен за състава на страната ищец и за всички промени в него.

Колективно алтернативно решаване на спорове и колективни спогодби

25. Държавите членки следва да гарантират, че страните по спор в ситуация на масова вреда се насърчават да уредят спора за обезщетение по взаимно съгласие или по извънсъдебен път, както в досъдебната фаза, така и по време на гражданското производство, като се отчитат също така изискванията на Директива 2008/52/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2008 г. относно някои аспекти на медиацията по гражданскоправни и търговскоправни въпроси ⁽¹⁾.

26. Държавите членки следва да гарантират, че механизмите за колективна съдебна защита са придружени от подходящи средства за колективно алтернативно решаване на спорове, които са на разположение на страните преди и по време на съдебното производство. Ползването на тези средства следва да зависи от съгласието на страните по делото.

27. Всички давностни срокове, които се прилагат за исковете, следва да спрат да текат в периода между момента, в който страните се споразумеят да опитат да решат спора си чрез процедура за алтернативно решаване на спорове, и най-рано момента, в който едната или и двете страни изрично се оттеглят от процедурата за алтернативно решаване на спорове.

28. Законността на правнообвързващите резултати от колективното уреждане на спора следва да бъде проверена от съдилищата, като се взема под внимание надлежната защита на интересите и правата на всички участващи страни.

Процесуално представителство и адвокатски хонорари

29. Държавите членки следва да гарантират, че адвокатските възнаграждения и методът за тяхното изчисляване не създават стимули за воденето на съдебни производства, които са ненужни от гледна точка на интереса на всяка от страните.

30. Държавите членки не следва да допускат адвокатски хонорари, които се определят според присъденото обезщетение и по този начин крият риск от създаване на такива стимули. Държавите членки, които по изключение позволяват адвокатските хонорари да се определят според присъденото обезщетение, следва да предвидят подходяща национална уредба на тези хонорари при дела по колективни иски, като по-специално се отчита правото на пълно обезщетение на членовете на страната ищец.

Забрана на наказателните обезщетения

31. Присъденото обезщетение на физически или юридически лица, претърпели вреди в ситуация на масова вреда, не следва да надвишава размера на обезщетението, което би било присъдено, ако искът е бил предявен индивидуално.

⁽¹⁾ ОВ L 136, 24.5.2008 г., стр. 3.

По-специално наказателните обезщетения, водещи до свръхкомпенсиране за претърпените вреди в полза на страната ищец, следва да бъдат забранени.

Финансиране на колективните иски за обезщетение

32. Държавите членки следва да гарантират, че, освен спазването на общите принципи за финансиране, в случай на финансиране от частна трета страна на колективни иски за обезщетение е забранено платеното възнаграждение или лихвата, начислявана от предоставящата средства страна, да се основава на размера на постигнатата спогодба или присъденото обезщетение, освен ако тази договореност за финансиране е предвидена от публичен орган с цел защита на интересите на страните.

Последващи колективни иски

33. Държавите членки следва да гарантират, че в правните области, в които даден публичен орган е оправомощен да приеме решение, в което се констатира нарушение на правото на Съюза, като общо правило ход на колективните иски се дава едва след като са приключили окончателно всички производства на публичния орган, започнали преди производството по частния иск. Ако производството на публичния орган е започнало след производството по колективния иск, съдът би следвало да се въздържа от постановяването на решение, което би противоречало на очакваното решение на публичния орган. За тази цел съдът може да спре производството по колективния иск до приключването на производството на публичния орган.
34. Държавите членки следва да гарантират, че в случай на последващи иски лицата, които претендират, че са понесли вреди, не са възпрепятствани да търсят обезщетение поради изтичането на преклузивни и давностни срокове преди окончателното приключване на производството на публичния орган.

VI. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Регистър на колективните иски

35. Държавите членки следва да създадат национален регистър на колективните иски.
36. Националният регистър следва да бъде безплатно достъпен за всички заинтересовани лица чрез електронни и други средства. Уебсайтовете, на които се публикуват регистрите, следва да предоставят достъп до изчерпателна и обективна

информация относно наличните методи за получаване на обезщетение, включително извънсъдебните методи.

37. С помощта на Комисията държавите членки следва да се стремят да осигурят съгласуваност на събраната в регистрите информация и тяхната оперативна съвместимост.

VII. КОНТРОЛ И ДОКЛАДВАНЕ

38. Държавите членки следва да приложат посочените в настоящата препоръка принципи в националните си системи за колективна защита най-късно до 26 юли 2015 г.
39. Държавите членки следва да събират надеждни годишни статистически данни за броя на споровете, уредени по извънсъдебен път, и за съдебните производства по колективни иски, както и информацията относно страните, предмета и изхода на делата.
40. Всяка година държавите членки следва да предават на Комисията събраната информация в съответствие с точка 39, като започват най-късно на 26 юли 2016 г.
41. Комисията следва да оцени изпълнението на препоръката въз основа на придобития практически опит най-късно до 26 юли 2017 г. В този контекст Комисията по-специално следва да направи оценка на нейното въздействие върху достъпа до правосъдие, правото на обезщетение, нуждата от предотвратяване на злоупотребата с предявяването на съдебни иски и функционирането на единния пазар, МСП, конкурентоспособността на икономиката на Европейския съюз и доверието на потребителите. Освен това Комисията следва да оцени необходимостта да бъдат предложени допълнителни мерки за консолидиране и укрепване на хоризонталния подход, отразен в препоръката.

Заклучителни разпоредби

42. Настоящата препоръка следва да се публикува в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Брюксел на 11 юни 2013 година.

За Комисията
Председател
José Manuel BARROSO